

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego
wpłynęło dnia ...2018-02-28!
nr zał.
mgr Małgorzata Krowicka

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny; zlecenie podjęte na podstawie pisma dziekana, dr hab. Marka Sielskiego z dnia 22.01.2018 sygnowanego DII/2/2-18/3.

Podstawowe dane o Kandydacie

Wiesław Ochwat jest absolwentem Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie ad. dr. Janusza Patera. Kształcił się także pod kierunkiem Claudio Jacomucciego w *Italian Accordion Academy*. Jest laureatem konkursów akordeonowych – Konkurs Akordeonowy im. Andrzeja Krzanowskiego w Czechowicach-Dziedzicach, Ogólnopolski Konkurs Akordeonowy w Chełmie, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Akordeonowej w Przemyślu, Mławski Festiwal Muzyki Akordeonowej, Międzynarodowe Spotkania Akordeonowe w Sanoku, Międzynarodowy Konkurs Akordeonowy w Popradzie (Słowacja).

W jego dorobku koncertowym odnotować należy dużą aktywność na polu nowej muzyki. W repertuarze koncertów obok standardowych pozycji repertuaru akordeonowego (muzyka Sofii Gubaiduliny, Arne Nordheima, Zbigniewa Bargielskiego, Andrzeja Krzanowskiego i innych) znajdujemy liczne prawykonania m.in. takich twórców jak Piotr Peszat, Krzysztof Pietras, Zaid Jabri, Alessandro Grego, Bożena Boba-Dyga, Maciej Zimka, Julian Gołosz. Ważną pozycję w jego dorobku zajmuje kameralistyka – duet z Maciejm Zimką, ponadto trio, kwintet akordeonowy, zespół nowej muzyki *Glyptos Ensemble*, zespół *Noche del Tango*, zespół OKNO, *Jascha Liebermann Trio*. Artysta koncertował w wielu ośrodkach w Polsce, a także na Ukrainie, na Węgrzech, w Holandii i we Włoszech.

Od 2012 roku jest nauczycielem gry na akordeonie w Szkole Muzycznej I st. w Świątnikach Górnych. W swojej pracy dydaktycznej może się już poszczycić ponad dwudziestoma nagrodami i wyróżnieniami swoich uczniów na konkursach regionalnych i ogólnopolskich.

Ocena pracy doktorskiej

Praca pt. *Polska solowa literatura akordeonowa XXI wieku. Indywidualne koncepcje twórcze i ich wpływ na rozwój możliwości wyrazowych instrumentu na przykładzie wybranych utworów* została napisana w ramach studiów doktoranckich pod kierunkiem promotora, dr. hab. Pawła Palucha i promotora pomocniczego, dr Renaty Borowieckiej. Składa się z płyty CD, która zawiera następujące utwory: Krzysztof Olczak – *Chanson* na akordeon i środki elektroniczne, Wojciech Blecharz – *Hypopnea*, Paweł Janas – *Sonata „Infinity”*, Artur Zagajewski – *TR13* na akordeon i środki elektroniczne, Maciej Zimka – *Between Paths*, Przemysław Scheller – *Zima* na akordeon i środki elektroniczne, płyty DVD, na którą zarejestrowano kompozycję Piotra Peszata – *Jenny's Soul. Or Dirk's? #2* na akordeon ówertonowy, audio playback i wideo oraz liczącego 157 stron opisu.

Wiesław Ochwat podjął się ambitnego zadania przedstawienia najnowszej literatury akordeonowej w kontekście rozwoju możliwości wyrazowych instrumentu. Należy docenić bardzo przemyślany wybór kompozycji, z których trzy są mu dedykowane (Zimka, Scheller, Peszat), ukazujący różnorodność koncepcji twórców w podejściu do potencjału brzmieniowego solowego akordeonu.

Całość dzieła artystycznego stoi na bardzo wysokim poziomie wykonawczym. Otwierająca płytę nr 1 *Chanson* Krzysztofa Olczaka jest zagrana bardzo precyzyjnie. We fragmentach motorycznych słychać błyskotliwą wirtuozerię, natomiast cytaty z XVI-wiecznej kompozycji Pierre'a Attaingnanta wykonywane są w sposób bardzo wyważony, jakby celowo bezosobowy.

Interpretacja kompozycji Wojciecha Blecharza *Hypopnea* zachwyca ciekawą narracją oraz feerią barw instrumentu, który lekko spreparowany poprzez manipulacje zasuwami registrów, „odwdzięcza” się bogactwem sonorystyki. Z kilku wykonań jakie słyszałam, interpretacja Doktoranta wydaje się najbardziej przemyślaną i dopracowaną w szczegółach propozycją.

Problematyka sonorystyki dominuje też w dwóch pierwszych częściach *Sonaty nr 1 „Infinity”* Pawła Janasa. Wykonawca sprawnie operuje dodatkowym narzędziem w postaci głośnicy akordeonu. Części III i IV są popisem wirtuozerii, zarówno palcowej jak i miechowej. Pomimo wyraźniej różnicy w podejściu do materiału dźwiękowego – bardziej wyrafinowane w początkowych częściach, typowo akordeonowa popisowość w kolejnych, całość brzmi spójnie.

W medytacyjnej kompozycji *TR13* Artura Zagajewskiego godna podziwu jest maestria zmian miecha, które nie są w ogóle słyszalne oraz znalezienie adekwatnego brzmienia, pasującego do partii taśmy.

Kolejnym przykładem nieprzeciętnej wirtuozerii Doktoranta jest interpretacja *Between Paths* Macieja Zimki. Lekkość i swoboda, z jaką wykonywane są najeżone trudnościami technicznymi kolejne fragmenty utworu, jest godna podziwu. Kompozycja daje też okazję do pokazania bogatej palety środków artykulacyjnych.

Z innego rodzaju trudnościami wykonawca spotyka się w utworze Przemysława Schellera *Zima* na akordeon i środki elektroniczne: przetwarzanie dźwięku akordeonu *live*, zakomponowane iluzje akustyczne. Bogata wyobraźnia kolorystyczna i umiejętności warsztatowe wykonawcy dają przekonujący rezultat.

Wirtuozerią totalną można nazwać wykonanie ostatniej kompozycji, składającej się na dzieło artystyczne. W *Jenny's Soul. Or Dirk's? #2* Piotra Peszata Doktorant gra na akordeonie w klawiaturę ćwierćtonową i standardową, ponadto musi zintegrować swoją grę instrumentalną i aktorską z warstwą audio i wideo. Robi to bardzo sugestywnie i satysfakcjonująco. Reasumując, dzieło artystyczne w wykonaniu Doktoranta jest bardzo interesującą propozycją artystyczną, a większość utworów to premiery fonograficzne. Warto podkreślić także bardzo dobre ujęcie instrumentu w opisywanych nagraniach.

Opis dzieła artystycznego podzielony został na dwie części. W pierwszej Autor opisuje polską literaturę akordeonową w ujęciu historycznym oraz przedstawia sylwetki najważniejszych przedstawicieli XX-wiecznej twórczości akordeonowej w Polsce - Bronisława Kazimierza Przybylskiego, Bogdana Dowlasza, Krzysztofa Olczaka, Andrzeja Krzanowskiego, którym poświęca obszernie podrozdziały, trafnie charakteryzując indywidualne cechy ich języka muzycznego w kontekście kompozycji na akordeon. Nieco bardziej skrótowo opisuje twórczość Edwarda Bogusławskiego i Zbigniewa Bargielskiego. Warto zwrócić uwagę na trafny dobór cytatów z wielu źródeł bibliograficznych, który świadczy o głębokim wniknięciu w poruszaną problematykę. Rozdział trzeci tej części pracy stanowi przedstawienie głównych tendencji stylistycznych w muzyce polskiej drugiej połowy XX wieku, a zatem okresu od początków rozwoju literatury akordeonowej w Polsce. Intencją Autora było wnikliwie zbadać tych trendów, które wywarły wpływ na twórczość akordeonową kompozytorów polskich. Ostatni czwarty rozdział opisuje możliwości brzmieniowe współczesnego akordeonu koncertowego w bardzo oryginalny sposób. Obok standardowych informacji z katalogów firm produkujących instrumenty – skala poszczególnych manualów, rejestry itp., Autor na przykładach zaczerpniętych z literatury akordeonowej ilustruje możliwości brzmieniowe dźwięków o określonej i nieokreślonej wysokości, potencjału harmonicznego basów standardowych, łączenia manualów, wykorzystania rejestrów, różnego rodzaju technik artykulacji miechowej. Po tak szerokim przygotowaniu przystępuje w części drugiej, podzielonej na siedem rozdziałów, do szczegółowej analizy nagranych na płyty CD i DVD utworów. Każda kompozycja jest bardzo obszernie scharakteryzowana pod względem budowy formalnej, występujących w niej problemów wykonawczych i autorskich metod ich rozwiązywania. Zwraca uwagę adekwatny język i dyscyplina intelektualna przy opisie tak różnych kompozycji. Pomocne w lekturze są trafnie dobrane przykłady nutowe, fotografie przedstawiające preparację instrumentu, kadry z wideo itp. Autor swobodnie porusza się w omawianej problematyce, która oprócz kwestii typowo instrumentalno-wykonawczych, wymaga świetnej orientacji w zagadnieniach technologii środków elektronicznych, towarzyszących instrumentowi w czterech z siedmiu prezentowanych kompozycji.

Wartościowym uzupełnieniem tej obszernej i wyczerpującej pracy jest aneks, który obok sylwetek kompozytorów zawiera wywiady, przeprowadzone z nimi przez Autora. Wykorzystując ten sam zestaw pytań, czasem lekko go modyfikując, Doktorant uzupełnia obraz opisanych utworów o cenny materiał źródłowy.

Obowiązkiem recenzenta jest zauważyć sporadyczne błędy stylistyczne czy literówki, niekonsekwencje w pisaniu wielką bądź małą literą, które nie umniejszają wysokiej oceny części opisowej pracy doktorskiej.

Konkluzja

Niniejszym stwierdzam, że mgr Wiesław Ochwat zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego. Dzieło wyróżnia nowatorska treść i perfekcyjne wykonanie, zaś jego opis jest świadectwem dogłębnej znajomości poruszanej problematyki i wysokich walorów intelektualnych Doktoranta, który w ten sposób spełnił bez zastrzeżeń wymagania art.13 ust.1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Wnioskuje o przyjęcie pracy i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Elżbieta Romulewicz